

Anders Blom, hallituksen puheenjohtaja, Eurofacts Oy

Elinkeinoelämän ja yhteiskunnan väliset suhteet – eilen, tänään ja huomenna

18.9.2009

Johdanto: ”faktaa Euroopasta”

Eurofacts perustettiin ajankohtana, jolloin Suomen elinkeinoelämä ei vielä halunnut toimia julkisesti Suomen Euroopan Unionin jäsenyyden hyväksi. Euroopan Talousaluetta työnantajat tukivat, mutta edelleen myös usko idänkauppaan ja Neuvostoliittoon oli vahva. Elettiin suljetun subventiotalouden viimeistä vuosikymmentä. Suomelle päätös unionin jäsenyydestä oli selkeästi poliittinen linjavalinta, mitä Neuvostoliiton hajoaminen 1991 joulukuussa ja kommunismin henkinen romahdus edistivät.

Muutoksesta on tullut ”aikamme pysyvä olotila”. Sanoin näin idealistisesti 1989, enkä edes ymmärtänyt, että taisimme osua oikeaan. Yhtiön nimi tuli ajatuksesta ”tosiasioita Euroopasta”. ”Euro” – sana esiintyi harvoin. 1990-luvulla sanaan Eurooppa sisältyi enemmän Euroopan unionia kuin ETYK:in Eurooppaa, joka ulottui Atlantilta Uralille. Eurofacts ja sen perustajat olivat liikkeellä jo ennen kuin suomalainen Eurooppa-liike syntyi. Eurofactsin liiketoiminnassa toteutui myös laajempi Eurooppa-käsite, jossa Venäjä on ollut alkuperäinen ja olennainen osa. Tuolloin maailmankuvan mukaan riskit ja kriisit olivat kaukana vakaan Euroopan ulkopuolella. Poliittinen muutos ja poliittinen riski tulivat kuitenkin pysyväksi osaksi eurooppalaista kehitystä.

Yhteiskunnan luonteesta...

Sekä yhteiskunta että elinkeinoelämä uudistuivat. Ne molemmat saivat aivan uutta juurihoitoa, joita kutsutaan vapaudeksi ja kilpailuksi. Ja niiden lisäksi läpinäkyvyys alkoi lisääntyä. Yhteiskunnan päätöksenteko on tarkoituksella tehty vaikeaksi, ettei venettä voisi koko ajan keikuttaa, olitpa sitten perheyrittäjä, vihreä tai vain muuten vihainen nuori mies tai nainen. Ja se on hyvä.

Kun verrataan yhteiskunnallista ilmapiiriä 1960- ja 1970-lukujen arvomaailmaan, jolloin yrittäjyys ja omistajuus koettiin kielteisinä ilmiöinä ja eräissä puolueohjelmissa yrityksiä haviteltiin yhteiskunnan omistukseen, on otettu suuria askeleita myönteiseen suuntaan. Kommunistisen maailmanvallan ideologinen keskus Moskovassa romahti 1991 ja kommunismin henkinen ydin on siirtynyt Aasiaan, Kiinaan, jonka kommunistisen puolueen kassa on myös poliittisesti maailman vahvin.

Suomi liittyi 1995 Euroopan unioniin, jossa tuolloin oli 15 jäsentä ja lähes 275 miljoonaa kansalaista ja joka oli ennen kaikkea hallitusten johtama unioni ja yhteisö. Nyt olemme jäsenenä poliittisessa ja taloudellisessa unionissa, joka on matkalla kohti liittovaltiota ja jossa on kohta 28 jäsenvaltiota ja lähes 500 miljoonaa kansalaista. Presidentti Tarja Halonen kuvasi osuvasti EU-jäsenyyden vaikutuksia 2005: ”Ensimmäisenä jäsenyydivuotenumme 1995 käytettävissä oleva tulo henkeä kohden Suomessa oli 9729 euroa. Vuonna 2005 käytettävissä oleva tulo henkeä kohden oli 14 720 euroa. Eli 10 jäsenyydivuotemme aikana suomalaisten käytettävissä olevat tulot kasvoivat yli 50%! Korkotason lasku on niin ikään selkeästi nähtävissä. Vuonna 1995 kotimaisten pankkien myöntämien lainojen keskiporko oli 8,04 %. Vuonna 2005 keskiporko oli 3,43 %.

Eli 100 000 euron asuntolainasta joutui viime vuonna maksamaan yli 4500 euroa vähemmän korkoa kuin 10 vuotta aiemmin!”

Olemme hyväksyneet 1995 neljän vapauden periaatteelle perustuvan *acquis communitairen* eli yhteisölaissäädännön sekä luovuttaneet yhteisölle monia merkittäviä päätösvalta-asioita kuten finanssi- ja kauppapolitiikan ja luopuneet markasta liittymällä euroon 1998. Jälkimmäinen oli viimeinen naula suljetun talouden arkkuun.

... ja elinkeinoelämän määrittelemisestä

Elinkeinoelämä on käsitteellisesti monitahoinen. Se kattaa meillä esimerkiksi kauppakamarilaitoksen jäsenet, joita ovat myös kunnat ja kaupungit. Elinkeinoelämä onkin avattava syvemältä järjestöjen kautta. Yrittäjäjärjestön jäsenkunnasta yli 95 prosenttia on yksinyrittäjiä, ammatin- ja elinkeinonharjoittajia, joista kymmenet tuhannet ovat myös ammattiliittojen jäseniä. Osakeyhtiöitä Suomessa on 95 000, joista vain 2300 työllistää enemmän kuin 49 työntekijää. Yli 10, mutta alle 49 työntekijää työllistävien yritysten todellinen lukumäärä onkin jo suuri salaisuus – luku on 10 033. Asiaa valaisee myös tilastotieto, että meillä on 158 000 yritystä, joissa ei ole ainuttakaan työntekijää!

Kello löi jo Lipposen hallituksen viimeisellä vaalikaudella kahdentoista lyönnit, mitä tulee siirtymiseen tytäryhtiötalouteen. Pienille yrityksille ja yrittäjille suuret yritykset ovat yleensä päämiehiä ja asiakkaita: tilastojen mukaan yli 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä on vain 537. Palkansaajien ja valtiovarainministeriön kannalta yritysten lukumäärä ja yritysten kyky työllistää on aivan ratkaisevaa. Nimittäin yritykset työllistävät, maksavat palkkatuloista verot ja sosiaalimaksut ja ne keräävät pääosan kaikista verotuloista.

Mitä vähemmän on yrityksiä sitä vähemmän on verotuloja.

Kolme haastetta

Yhteiskunnan ja elinkeinoelämän yhteiselon suhteissa onkin paljon hyvää. Suurin huomio kiintyy siihen, että suomalainen yhteiskunta muodostaa elinkeinoelämälle turvallisen ja ennakoitavissa olevan toimintaympäristön. Kiinnitän huomiota muutamaan merkittävään trendiin, joita ovat ***yrittäjyyden reviiiri, tarve omistajien vuoropuheluun yhteiskunnallisessa päätöksenteossa sekä poliittisen päätöksenteon ja elinkeinoelämän suhteiden pelisääntöjen kehittäminen.***

Ensinnäkin on muistutettava, että elinkeinovapaus ja yrittämisen vapaus ovat vapauksia, joiden puolesta on taisteltu yhteiskunnassa jo 1800 – luvulta alkaen. Myös ammatillisen järjestäytymisen vapaus on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa ja elämäntapaa. Julkisuudessa näitä vapauksia ja arvoja nuoret toimittajat käsittelevät hämmästyttävällä kevytmielisyydellä.

Yrittämisen vapaudesta huolimatta Suomessa on taipumus luovuttaa yhteisölle tai yhteiskunnalle tehtäviä ja oikeuksia sen sijaan, että annettaisiin yksityisten ihmisten suorittaa ne ja ottaa yrittäjäriski. Julkisen sektorin kustannuskriisi ja julkisten palvelujen tuottamiseen liittyvät ongelmat ennakoivat esimerkiksi terveydenhuollon alueella kriisiä. 1990 – luvun jälkeisen lamasta nousun suuria vipuvarsia olivat yrittäjyys ja omistajuuden suosiminen monella eri tavalla – yhdenkertaisella avoimella veroilla tunnetulla pääomatuloverotuksella, yrittäjyyden kannustamisella elinkeinopolitiikassa sekä panostamisella yritysten

tuotekehitykseen ja vientiin. Suomalaisen talouden kokonaisuudessa julkisen sektorin osuus ja vaikutus on joka tapauksessa liian suuri. Yrittäjyydellä ei ole vielä riittävän avaraa reviiriä. *Yrittäjyyden reviirin avartaminen tulee olemaan suurin lähitulevaisuuden yhteiskunnallinen kysymys, johon Suomen kaikkien työväenpuolueiden Kokoomuksesta Vasemmistoliittoon tulisi huolellisesti perehtyä.* Haluan myös kiinnittää huomiotanne siihen, että jos meillä oli menneisyydessä kaksi työväenpuoluetta, nyt niitä on ainakin neljä, ellei enemmän.

Palkkatyö onkin suositumpaa kuin yrittäjyys seuraavista syistä: säännölliset ja vakaat tulot, kiinteä palkka, työsuhdeturva ja sosiaaliturva houkuttelevat palkkatyöhön ja nostavat kynnystä ryhtyä yrittäjäksi. Yrittäjän nettoraha verotetaan useamman kerran kuin palkansaajan nettoraha, mutta yrittäjäriskistä palkitsemista ei vielä koeta työllisyyden ja kasvun avaintekijäksi.

Ensimmäisiä askeleita julkisen sektorin palvelutuotannon uudistamiseksi on mahdollisuus ostaa myös yksityisesti tuotettuja palveluja. Nyt tarvitaan lisää yrittäjyyttä ja ennen kaikkea on turvattava se, ettei yrityksiä kaadu sukupolvenvaihdoksiin, kun osaavista jatkajista ja vastuullisista yrittäjämistäjistä on kuitenkin pulaa.

On myös tärkeätä pystyä näkemään ero pitkäaikaisen omistajuuden ja lyhytaikaisen sijoittamisen välillä. Pitkäaikainen omistajuus, missä tarkoitus on elää reaalityössä, on erilaista pääomaa kuin se pääoma, joka yritykseen sijoitetaan lyhyellä tähtämellä ensisijaisesti myyntivoiton saamiseksi yrityksen arvoa nostamalla. Tässä mielessä voimme olla tyytyväisiä Vanhasen ”sinivihreän” hallituksen orastaviin kasvu ja omistajuutta painottaviin viesteihin, vaikka edessä on vielä työtä ja tuskaa sekä velanmaksua. Toivottavasti tämä hallitus kykenee antamaan pitkäaikaiselle, Suomeen sijoitetulle pääomalle – onpa se kotimaista tai ulkomaista – vahvan perspektiivin hyvästä tulevaisuudesta.

Tarve kolmikannan remontointiin avautuu, kun pohdimme, kuinka vähän suomalaiset lopulta päättävät suurimmissa yrityksissä tai kuinka vähäisiksi määräysvallassamme olevat yritykset voivat marginalisoitua. Suurimpien suomalaisten yritysten enemmistö on jo siirtynyt tai on siirtymässä ulkomaalaisomistukseen. EU - jäsenyys loi meille lainsäädännön, missä suljettu kotimarkkina avattiin ja kaikille omistajille – ulkomaalaisille mukaan lukien myös venäläiset ja kiinalaiset – luotiin yhtäläiset edellytykset omistaa Suomessa yrityksiä. Tavoite avata suomalainen markkina ulkomaalaiselle omistukselle on toteutunut.

Suomessa on eletty ennen näkemätön kasvuvaihe EU-jäsenyyden jälkeen 1995 – 2008. Tätä kuvaa hyvin se, että 2003 TOP 500 listalle pääsi 55 miljoonan euron liikevaihdolla, kun 2008 tarvittiin jo 90 miljoonaa euroa. Samaan aikaan yritysten omistusten painopiste ulkomaalaisomisteisiin yrityksiin on kasvanut: vuonna 2008 tilinpäätöstietojen mukaan TOP 500 yrityksistä 204 oli ulkomaalaisomistettuja, 110 perheyriityksiä ja loput moniomisteisia yrityksiä, missä määräysvalta pääkonttorin tai määräysvaltaomistuksen suhteen on Suomessa. Nämä 500 suurinta yritystä työllistävät pääosan yksityisestä työvoimasta ja tuottavat yli puolet kaikkien yritysten liikevaihdosta.

Kolmikannan historiallisia saavutuksia ovat kommunismin patoaminen Suomessa, mitä ei pidä vähätellä, talouskasvu ja hyvinvointiyhteiskunnan perustan luominen kahden sukupolven aikana sekä Suomen jäsenyys Euroopan unionissa ja rahaliitossa. Tänään näyttää siltä, että tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi meiltä kuitenkin puuttuu tällainen selkeä sopimusmenettely. Eikä se ole ihme, mikäli eri asioiden oikeat omistajat jäävät kuulematta päätöksenteossa tai he eivät edes saa tai voi osallistua siihen.

En myöskään voi kokemuksi perusteella arvostella erilaisia omistajia yliaktiivisuudesta – pikemminkin asia on päinvastoin.

Kuvittelen, että hallituksen näkökulmasta **sopiminen olisi yleiseltä kannalta myönteinen prosessi kaikissa tapauksissa**, mikäli sopimukset edistävät vakautta ja turvaavat talouden suotuisan kehityksen. Hallituksen ongelma lienee siinä, minkälaisia päätöksiä elinkeinoelämän ja palkansaajien järjestöt pystyvät tuottamaan ja tukemaan. Olisi yhdessä pohdittava, miten selviämme sisämarkkinassa ja lähialueillamme.

Kolmikannan kokemuksia olisi arvioitava kiihottomasti. Suomalaisen sopimusperinteen historialliset juuret ovat kansallisessa eheytyksessä. Suomen menestystarinassa sopimusyhteiskunnalla on suuri merkitys. Kolmikannan remontin ydinkysymys on, miten sitoutamme kaikki asianosaiset suomalaisen yhteiskunnan suurten linjojen määrittelyyn. Työmarkkina ei enää ole kaiken kattava foorumi tai voimatekijä, vaikkakin se on tärkeä. Muut markkinat – mm. pääomamarkkinat – ohjaavat päätöksentekoa.

Ellei tällaista kehittyneempää versiota ole tai sellaista synny, suuria rakenteellisia ratkaisuja ei pystytä tekemään. Sen olemme lähihistoriasta oppineet. Tähän tarvitaan poliittista johtajuutta, jolla luodaan talvisodan hengen kaltaista uutta yhteisöllisyyttä, jota selvästikin puuttuu yhteiskunnasta.

Poliittisen päätöksenteon ja elinkeinoelämän suhteiden pelisääntöjen kehittäminen

Itsenäisen Suomen historian ensimmäisten 65 vuoden aikana vuoteen 1983 saakka on ollut 62 eri hallitusta, joiden keski-ikä on noin runsas vuosi. Vuoden 1983 jälkeen meillä on ollut 7 hallitusta Vanhasen II mukaan lukien. Hallitusten kyky toimia koko vaalikauden on merkittävä signaali toimintakyvyn kasvusta. Eduskunnan ja hallituksen valta on kasvanut, kun taas presidentin valta on vähentynyt. Myös suhteissa järjestöihin ja kansalaisyhteiskuntaan hallituksen merkitys on kasvanut. Sen merkitys EU-asioiden valmistelijana ja yhteisölaainsäädäntöön vaikuttajana on keskeinen.

Elinkeinoelämän yritysjohtajien kiinnostus ja kokemus yhteiskunnasta kokonaisjärjestelmänä on vähentynyt ja kiinnostus on keskittynyt ensisijaisesti vain oman liiketoiminta-alueen välittömiin valvottaviin kysymyksiin. Tähän lienee vaikuttanut myös regulaation eli säätelyn kasvu, erityisesti toimialojen itsesääntely, sen Eurooppa-tasoisuus ja kiristynyt kilpailu yritysten kesken. Kilpailu näkyy myös yritysten sisällä – omistusten siirrot ovat mullistaneet suurten yritysten sisällä yhdessä yössä arvot, liiketoiminnan ydinkysymykset ja tavoitteet. Johtajat ovat vaihtuneet ja arvokas tietopääoma ja osaaminen ovat siirtyneet uuteen ympäristöön, yritykseen tai maahan.

Yhteiskunnallisen osaamisen vähättely on tullut yrityksille, omistajille ja toimivalle johdolle kalliiksi. Suomen metsäteollisuuden ulkomaiset investoinnit viimeisten 20 vuoden aikana ovat usein perustuneet puutteelliselle toimintaympäristön yhteiskunnalliselle analyysille. Tietoliikennealalla insinööritieteen osaamisen yhdistäminen yhteiskunnalliseen osaamiseen ei ole aina ollut onnistunutta – taajuusavaruuteen sijoittaminen oli viedä yhden teleoperaattorin menestystarinan perikatoon. Tai margariiniiovalluksen myynti jälkikäteen arvioiden omituisilla ehdoilla amerikkalaiselle elintarvikeyhtiölle, joka ei halunnut tai pystynyt hankkimaan liittovaltion terveystertifikaattia, hidasti suomalaisnovaation kaupallistamista lähes vuosikymmeneksi, minkä arvopaperimarkkina sitten todisti.

Päätäjien talousajattelua aiotaan parantaa uusilla talouspolitiikan kursseilla. Myös vaalirahoituskeskustelusta voi tehdä sen päätelmän, että puolueissa ei ehkä tunneta riittävästi yrityksiä,

niiden kokoja ja vaikutuksia. Vaalirahoituksesta syntynyt keskustelu ja median tarjoama kokonaiskuva politiikan ja elinkeinoelämän suhteista on saanut monet hämmennyksen valtaan. Demokratiaan kuuluu erilaisuuden hyväksyminen ja tyytyminen enemmistön tahtoon. Siksi demokratiaa on edistettävä myös yksityisin taloudellisin lahjoituksin ja myös julkisin varoin puoluetuella.

On valitettavaa, että yhden yhtiön ylilyönnit jättävät liian pitkän varjon kaikkien yritysten päälle. On selvää, ettei yhden yhtiön toimintatapa ole roolimalli elinkeinoelämässä. Kuitenkin yhden yhtiön toiminta avaa suuren yleisön silmiä ja osoittaa, että arjen realismi katosi ainakin hetkeksi niin antajilta kuin saajilta. Siksi on syytä olla huolestunut poliittisen toiminnan tulevasta rahoituksesta ja poliittisen toiminnan yleisestä arvostuksesta.

Mediasta on tullut paitsi tiedonvälittäjä, myös informaation saatavuuden markkinapaikka ja poliittinen osallistuja, jonka valitsevat aiheet voivat aiheuttaa yhteiskunnallista keskustelua ja horjuttaa vallanpitäjien asemaa. Median toimintaedellytykset perustuvat informaation markkina-arvoon ja kykyyn sen kapitalisoimiseen, missä uudet jakelutiet monistavat informaatiovälittäjiä – olivatpa ne oikeita tai vääriä. Totuus ei olekaan medialle ainoa arvo, vaan myös totuutena myytävän tiedon kapitalisoiminen.

Mediaa voi onnitella vaalirahoituksen läpivalaisusta, mikä on osoittanut, että järjestelmän toimivuudessa on selviä puutteita. Sen sijaan mediaa ei voi onnitella siitä, että se on ”vain” **neljäs valtiomahti**. Se on ottamassa nyt uutta painavampaa roolia suhteessa kaikkiin muihin valtiomahteihin, jos joku vielä muistaa Montesquieun vallan kolmijako-opin – ajatuksen siitä, että lainsäädäntövalta, toimeenpanovalta ja tuomiovalta ovat keskenään riippumattomia.

Muiden valtiomahtien mediariippuvuus on merkittävää luokkaa. Media voi vaikuttaa myös **lainsäädäntövaltaan** valitsemalla suuren joukon lainsäätäjiä tai lainsäätäjiksi pyrkiviä, jotka ylipäänsä näkyvät mediassa tai eivät näy. Media voi vaikuttaa myös **toimeenpanovaltaan** eli hallitusvallan asiakysymyksiin, jotka se haluaa poimia hallitusten ja niihin vaikuttamaan pyrkivien eturyhmien tarjoamasta prosessista. Median myös koetaan käyttävän **tuomiovaltaa**, kun se julkistaa syyllisiksi epäiltyjä, joita ei ole vielä tuomittu tai todettu syyllisiksi.

Median olisi nyt kannettava erityistä huolta myös **viidennestä valtiomahdist**a, jolla tarkoitetaan kansalaisyhteiskuntaa ja kaikkea sitä toimintaa, jolla asioihin pyritään vaikuttamaan – myös ammattimaisesti - poliittisessa järjestelmässä.

Vaalirahoituksen pelisääntöjen uudistaminen ei vielä riitä poliittisen toimintakulttuurimme uskottavuuden vahvistamiseksi. Myös ulkomailla maineemme on kärsinyt. Yhteiskunnan ja elinkeinoelämän välisten suhteiden avoimuuden lisäämiseksi olisi hyvä sopia prosessista, jolla Suomessakin voitaisiin ottaa käyttöön myös julkisia asioita toimittavien tahojen eli lobbareiden eettiset menettelytapasäännöt.

Tähän on useita painavia syitä. Poliittinen toiminta on muutakin kuin vaaleja ja kampanjointia. Poliittinen päätöksenteko ja sen valmistelu on myös vaalien välisenä aikana merkittävää. Vaalirahoituksen uudistusehdotusten täydentämiseksi olisi hyvä käynnistää hallituksen ja eduskunnan kanssa yhteistyöprosessi, missä elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa sovitaan yhteisistä menettelytapasäännöistä. Tarkemman ehdotuksen tekeminen olisi sopiva lisätehtävä hallitusneuvos Lauri Tarastin työryhmälle.

Mikäli Lissabonin sopimus ja siten EU:n uusi perustuslaki syksyllä hyväksytään, se lisää unionin yhteisöainsäädännön merkittävyyttä ja toisaalta haastaa pienten maiden poliittiset järjestelmät kilpailemaan tehokkuudessa ja toimivuudessa. Tämä haastaa myös Suomessa arvioimaan, ovatko kaikki toimintatapamme todella ajan tasalla suosien avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja luottamusta eri toimijoiden välillä.

Esimerkiksi suomalaisessa toimintakulttuurissa *asiantuntijuus* koetaan neutraalina, vaikka kilpailevat tahot antavat päätöksentekijöiden käyttöön omat asiantuntijansa. Voidaan kysyä, mitä eroa on kahdella professorilla, joista vain toinen on myös johtavan hallituspuolueen asiantuntija? Meillä on vallalla käsitys, että esimerkiksi eduskunnan valiokuntakäsittely on avointa ja julkista. Asioiden käsittely kuitenkin joskus muistuttaa tilannetta, missä oikeus istuu asianosaisilta suljetuin ovin, mutta vain tuomio on julkinen. Valiokuntakeskustelut ja kaikki asiakirjatkaan eivät ole julkisia.

Europarlamentaarikko Alexander Stubbin viimeinen ja ansiokas operaatio Euroopan parlamentissa oli ns. lobbausraportin laatiminen 2.4.2008. Suomessa se jäi 10.4.2008 käynnistyneen vaalirahoituskohun jalkoihin, kun eräs hallitusohjelmaneuvoitteluihin osallistunut asiantuntija väitti YLE:n A-Studioissa hallitusohjelman useiden osien perustuvan eturyhmien vaaliavustuksilla ostamiin ratkaisuihin. On paikallaan, että eturyhmien kaikki menettelytavat – mukaan lukien asiantuntijoiden kuuleminen – myös vaalien välisenä aikana ovat tarkasteltavina.

Stubbin raportin määritelmä lobbarista on laveudessaan osuva ja elegantti, kun se sanoo, että ”lobbarilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka toivovat voivansa usein päästä parlamentin tiloihin tarjoamalla informaatiota sen jäsenille omassa intressissään tai edustamalla kolmansia osapuolia”. Tämä kattaa vapaaehtoisen kansalaistoiminnan, ammattimaisen edunvalvonnan ja myös ns. riippumattomat asiantuntijat, joiden kannalta määritelmä on haastava.

Suomalainen poliittinen järjestelmä ja edunvalvonta eivät vielä täysin ole mukautuneet sisämarkkinoiden kilpailuun, mistä kansallinen päätöksenteko on osa kokonaisuutta. Tarvitaan uutta avoimuutta, mistä esimerkkinä ovat komission ja parlamentin kanssa asioitaessa EPACA:n sopimat menettelytapaohjeet, jotka Suomesta Eurofacts Oy on allekirjoittanut 1995. Se on ollut merkittävä ohjenuora, jonka ansiosta olemme menestyneet asiakaspalvelussa 20 vuotta. Tänäkin katsoessani eteenpäin näen Eurofacts Oy:n ammattitaitoisille asiantuntijoille kysyntää ja tehtäviä, joita uusi aika ja uudet haasteet tuovat. Kiitän Eurofacts Oy:n palveluksessa olevia ja palveluksessa olleita hienosta työstä ja ammattimaisuudesta, joka on ollut asiakkaidemme käytössä. Suurin kiitos kuuluu kuitenkin asiakkaillemme, joita meillä on ollut kunnia palvella. Toivomme myös jatkossa olevamme luottamuksen arvoisia.

Liite:

Julkisia asioita toimittavan tulee pyrkiessään vaikuttamaan julkiseen valtaan...

1. Identifioida itsensä henkilönä ja yrityksenä.
2. Tuoda julki, kenen etuja he edustavat.
3. Pidättäytyä tarkoituksellisesti tai tahattomasti ilmentämästä väärin asemaansa tai toimiensa luonnetta unionin viranomaisille tai luomasta väärää mielikuvaa toimistaan.
4. Pidättäytyä suorasti tai epäsuorasti antamasta väärää kuvaa suhteestaan unionin instituutioihin.
5. Pitää arvossaan saamaansa luottamuksellista materiaalia.
6. Pidättäytyä antamasta väärää tai harhaanjohtavaa informaatiota tietoisesti tai varomattomasti ja toimia huolellisesti, ettei näin tapahtuisi.
7. Pidättäytyä myymästä voittoa tuottavalla tavalla unionin instituutioilta saamaansa materiaalia.
8. Olla hankkimatta informaatiota EU:n instituutioista epärehellisin keinoin.
9. Välttää ammatillisia etujen ristiriitoja.
10. Olla antamatta suoraan tai epäsuoraan rahallista palkkiota unionin virkamiehille.
11. Pidättäytyä ehdottamasta tai suorittamasta toimia, joilla on epäedullinen vaikutus unionin virkamiehiin.
12. Ottaa palvelukseen unionin virkamiehiä vain ehdoilla, jotka täyttävät unionin instituutioiden edellyttämät ehdot sääntöjen ja luottamuksellisuuden osalta.